

**СУЧАСНІ РЕАЛІЇ
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО
РОЗВИТКУ
РЕГІОНІВ,
ГАЛУЗЕЙ,
ПІДПРИЄМСТВ,
БІЗНЕСУ**

МОНОГРАФІЯ

Дніпро
Пороги
2020

УДК 336.012.23
С 89

*Рекомендовано вченою радою
Національної металургійної академії України
(протокол № 5 від 01.10.2020 р.)*

Рецензенти:

Бондарчук М.К. - д-р. екон. наук, проф., Національний університет «Львівська політехніка»

Маслак О.І. д-р. екон. наук, проф., Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Чириченко Ю.В. – д-р. екон. наук, проф., Університет митної справи та фінансів

Головні редактори

Савчук Л.М. – к.е.н., професор,

Бандоріна Л.М. - к.е.н., доцент

Національна металургійна академія України

Колектив авторів

С 89 Сучасні реалії фінансово-економічного розвитку регіонів, галузей, підприємств, бізнесу: монографія. Том 1 /за ред. Л.М. Савчук, Л.М. Бандоріної. – Дніпро: Пороги, 2020. – 504с.

ISBN 978-617-518-390-8

ISBN 978-617-518-391-5

Монографія виконана в межах тем дослідження «Методологія управління підприємствами різних організаційно-правових форм та форм власності» державний реєстраційний номер 0107U001146 та «Методологія соціально-економічного, інформаційного та науково-технічного розвитку регіонів, галузей виробництва, підприємств та їх об'єднань» державний реєстраційний номер 0116U006782 і розрахована на широке коло вітчизняних фахівців, науковців. Представлено результати досліджень щодо сучасного стану та тенденцій фінансово-економічного розвитку регіонів, галузей, підприємств, бізнесу.

Матеріали монографії подано в авторській редакції.

*При повному або частковому відтворенні матеріалів даної монографії
посилання на видання обов'язкове.*

*Представлені у виданні наукові доробки та висловлені думки
належать авторам.*

ISBN 978-617-518-390-8

ISBN 978-617-518-391-5

© Колектив авторів, 2020

РОЗДІЛ 4. РЕАЛІЇ ФІНАНСУВАННЯ РЕГІОНІВ ТА ПІДПРИЄМСТВ	183
4.1. Теоретичні основи бюджетного фінансування соціально-економічного розвитку регіону <i>Онiщенко М.Л. - к.е.н., доцент, Дутченко О.О. - к.е.н., Сумський державний університет</i>	183
4.2. Формування інвестиційного потенціалу регіону в умовах децентралізації <i>Тяжкороб І.В. - д.е.н., доцент, Університет банківської справи</i>	198
4.3. Інвестиційна привабливість як основа для забезпечення економічного ефективного функціонування підприємства <i>Левковець Н.П., Національний транспортний університет</i>	209
4.4. Методичний підхід до формування інвестиційної політики промислових підприємств в рамках стратегії сталого розвитку <i>Філіпішина Л.М. - д.е.н., професор, Бондаренко О.О., Національний університет біоресурсів і природокористування України</i>	217
4.5. Необхідність підвищення інвестиційної привабливості сільських територій на засадах інклюзивності: регіональний аспект <i>Тимошенко М.М. - д.е.н., доцент, Соколова А.О. - к.е.н., доцент, Волинська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту Картоплярства Національної академії аграрних наук України</i>	243
4.6. Управління фінансовими ризиками сільськогосподарського підприємства в умовах фінансової кризи <i>Катан Л.І. - д.е.н., професор, Дніпровський державний аграрно-економічний університет</i>	256
4.7. Оцінювання попиту суб'єктів економічної діяльності на фінансові послуги <i>Шкварчук Л. О. - д.е.н., професор, Слав'юк Р. А. - д.е.н., професор, Національний університет «Львівська політехніка»</i>	267

РОЗДІЛ 4. РЕАЛІЇ ФІНАНСУВАННЯ РЕГІОНІВ ТА ПІДПРИЄМСТВ

4.1. Теоретичні основи бюджетного фінансування соціально-економічного розвитку регіону

На сьогодні тематика бюджетного фінансування є дуже актуальною. Це обумовлено необхідністю розробки та впровадження нових концептуальних підходів до напрямів та механізму реалізації бюджетної політики та перетворити її на дієвий інструмент соціально-економічного розвитку як держави так і окремого регіону. Держава використовує бюджет для концентрації і цілеспрямованого розподілу фінансових ресурсів для надання суспільних послуг та реалізації загальнодержавних програм. Завдяки цьому уряд може впливати на розвиток суспільного виробництва та створювати стимули для ефективного використання наявних ресурсів.

Проблематика бюджетного фінансування набуває широкого значення в той час, коли дестабілізація економіки призводить до значного дефіциту державного бюджету.

За роки незалежності вітчизняними вченими проводилися дослідження окремих питань бюджетного фінансування, серед яких слід відмітити наукові роботи В. Андрущенко, О. Василика, І. Луніної, В. Опаріна, Ю. Пасічника, А. Соколовської, В. Федосова, І. Чугунова та інших.

Дослідники Сумського регіону, зокрема, Козьменко С.Н. та Козьменко О.В. досліджували фінансові методи управління катастрофічними ризиками [1], Васильєва Т.А. – управління фінансовими ризиками [2], методи та оцінки фінансових ризиків, Балацький Є.О. – фінансування місцевих бюджетів, джерела та інструменти формування доходної та видаткової частини [3,4].

Бюджетне фінансування – надання з бюджету у безповоротному порядку коштів на видатки, пов'язані зі здійсненням державних замовлень, виконанням державних програм, утриманням державних і комунальних установ та організацій.

Бюджетне фінансування – процес виділення, зарахування, розподілу та перерахування коштів на рахунки розпорядників коштів у межах, визначених кошторисами і затверджених у бюджеті.

Ґрунтується на двох основних принципах: плановості виділення та цільовому характері використання коштів [5].

Бюджетне фінансування – це безповоротне, безвідплатне виділення коштів з бюджету, що забезпечує процес розширеного відтворення, утримання соціальної сфери, обороноздатність та апарат управління державою з дотриманням режиму економії за постійного здійснення контролю. Суть бюджетного фінансування полягає в тому, що за допомогою цього механізму налагоджуються грошові відносини, які виникають між державою, з одного боку, і підприємствами, організаціями, установами всіх форм власності та фізичними особами – з іншого, з точки зору спрямування та використання грошових коштів централізованого фонду на розширене відтворення, підвищення рівня життя, задоволення суспільних потреб і забезпечення інших безпосередніх державних заходів. Обсяг, своєчасність і повнота фінансування значною мірою залежать від рівня централізації фінансових ресурсів і мобілізації коштів до бюджету, а це, у свою чергу, залежить від дотримання фінансової дисципліни окремими платниками податків, від рівня виконання доходної частини бюджету.

Важливого значення набуває система бюджетного фінансування, яка включає принципи, форми та методи надання бюджетних асигнувань суб'єктам господарювання.

Незалежно від джерел покриття бюджетне фінансування здійснюється на основі таких принципів:

- плановості. Принцип плановості означає, що обсяг видатків з Державного бюджету визначається законом про Державний бюджет на наступний рік, а видатки місцевих бюджетів ухвалюються рішеннями відповідних рад. Видатки грошових коштів з різних бюджетів відображаються у фінансових планах і кошторисах суб'єктів господарювання;

- цільового спрямування коштів. Принцип цільового спрямування коштів означає, що бюджетні видатки мають здійснюватися лише за суворо цільовим призначенням. Грошові кошти бюджету спрямовуються на фінансування витрат, передбачених у відповідних кошторисах і фінансових планах;

- безповоротності. Принцип безповоротності використання бюджетних коштів означає, що кошти, спрямовані на фінансування державного управління, економічної діяльності держави, оборони, соціальної сфери тощо, не потребують їх відшкодування;

- безоплатності. Принцип безоплатності означає відсутність плати за виділені бюджетні кошти. Він безпосередньо пов'язаний з принципом ефективності використання коштів, який має на меті досягнення запланованих цілей при залученні мінімального обсягу

бюджетних коштів та одержання максимального результату при використанні визначених бюджетом коштів;

- принцип справедливості і неупередженості. Принцип справедливості і неупередженості визначається тим, що бюджетне фінансування здійснюється на засадах ефективного використання бюджетних ресурсів між усіма розпорядниками коштів;

- кредитних і бюджетних джерел. Принцип кредитних і бюджетних джерел полягає в тому, що фінансування бюджетних коштів здійснюється за рахунок кредитних і бюджетних ресурсів;

- принцип публічності і прозорості. Принцип публічності та прозорості полягає у наданні об'єктивної інформації суспільству у формі звітів про використання бюджетних коштів їх розпорядниками та прийнятті відповідних рішень;

- додержання режиму економії. Принцип додержання режиму економії показує, що використання бюджетних коштів повинно здійснюватись виключно в напрямках, затверджених кошторисом та переважно цільового використання бюджетних ресурсів;

- здійснення постійного контролю за їхнім використанням. Принцип контрольованості витрачання бюджетних коштів означає використання всіх видів, форм і методів бюджетного контролю щодо кожного розпорядника коштів [6].

У сучасних умовах господарювання в ряді випадків відбувається поєднання бюджетного фінансування установ, організацій з розвитком платних послуг і виконанням робіт за угодами з окремими суб'єктами господарювання на платній основі. При цьому неприпустима проста заміна безплатних послуг платними: необхідне їх раціональне, розумне поєднання.

Одночасно перебудовується система бюджетного фінансування – здійснюється відмова від фінансування витрат, виходячи із фактичних значень показників, тобто залежно від досягнутого рівня, і перехід на нормативний метод покриття витрат. Особливого значення набувають нормативи, що характеризують вимоги, які висуваються суспільством щодо ефективності використання бюджетних ресурсів. Вони фіксують мінімально припустиму величину економічної ефективності використання бюджетних ресурсів, тобто суспільно виправданий розмір їх витрат для досягнення найбільшого економічного ефекту. У цьому контексті нормативний метод спроможний більш об'єктивно оцінити потреби бюджетних установ у фінансових ресурсах і створити умови для їх ефективного й економічного використання. Саме нормативи мають визначати бажаний рівень споживання суспільних благ. Обсяги

бюджетного фінансування ставляться у залежність від результативності роботи відповідних установ і організацій.

Бюджетне фінансування здійснюється у таких формах, як кошторисне фінансування, державне фінансування інвестицій, надання дотацій, субвенцій, субсидій.

В даний час використовуються такі форми бюджетного фінансування:

- кошторисне фінансування – забезпечення державними грошовими коштами установ і організацій соціально-культурної сфери, оборони, органів державного управління та соціального захисту населення відбувається на основі планового документа – кошторису доходів і видатків. Кошторис – це основний плановий документ, що підтверджує повноваження щодо отримання доходів та здійснення видатків, визначає обсяг і спрямування коштів для виконання ними своїх функцій та досягнення цілей, визначених на рік відповідно до бюджетних призначень;

- державне фінансування інвестицій. Відповідно до бюджетної класифікації видатків фінансування будівництва об'єднано в одну групу разом з архітектурою і включає державні інвестиції на основні об'єкти економічного і соціального розвитку України в ринкових умовах;

- позички з державного бюджету державним підприємствам. Фінансова підтримка державним та іншим підприємствам, у майні яких частка державної власності перевищує 50%, здійснюється з бюджетних асигнувань, як правило, на поворотній основі під затверджені проекти використання – коштів, що надаються як державна підтримка.

Фінансову підтримку у вигляді бюджетної позики надає Міністерство фінансів України на договірній основі:

- державні дотації – форма бюджетного фінансування, яка застосовується для фінансування планово-збиткових підприємств і організацій, які надають послуги або виробляють необхідну народному господарству продукцію, витрати на виробництво яких вищі від цін реалізації. Кошторис доходів і видатків бюджетної установи, організації є основним плановим документом, який підтверджує повноваження щодо отримання доходів та здійснення видатків, визнач обсяг і спрямування коштів для виконання нею своїх функцій досягнення цілей, визначених на рік відповідно до бюджетні призначень;

- субвенції – це виділення коштів місцевим органам влади з боку держави. На відміну від дотацій, субвенція спрямовується на

фінансування певних заходів, програм, проектів і за наявності частки власних джерел фінансування місцевих бюджетів. Вона підлягає поверненню у разі її нецільового використання.

- субсидії – це невідплатні поточні виплати підприємствам, організаціям, які не передбачають компенсації у формі спеціально обумовлених виплат або товарів і послуг в обмін на проведені платежі, а також видатки, пов'язані з відшкодуванням збитків державних підприємств.

Вагомим фактором при майбутньому розподілі фінансових ресурсів в різні сфери бюджету набуває бюджетне призначення. Саме в кошторисі, який включає загальний та спеціальний фонд бюджету перерозподіляються фінансові потоки в залежності від фонду та сфери бюджету.

Бюджетне призначення – це повноваження, яке надано головному розпоряднику коштів бюджету законом України про державний бюджет, рішенням місцевої ради про місцевий бюджет, що має кількісні та часові обмеження, яке дозволяє Міністерству фінансів, Державному казначейству або місцевому фінансовому органу надавати бюджетні асигнування для здійснення платежів на конкретні заходи за рахунок коштів відповідного бюджету.

Кошторис має дві складові:

- загальний фонд, який містить обсяг надходжень із загального фонду бюджету та розподіл видатків за повною економічною класифікацією на виконання бюджетною установою, організацією основних функцій;

- спеціальний фонд, який містить обсяг надходжень із спеціального фонду бюджету та їх розподіл за повною економічною класифікацією на здійснення видатків спеціального призначення, а також на реалізацію пріоритетних заходів, пов'язаних з виконанням установою основних функцій.

Важливого значення при характеристиці бюджетного фінансування регіону набувають місцеві бюджети. Саме місцеві бюджети є основними фінансовими планами кожної адміністративно-територіальної одиниці. Це пов'язано ще й з тим, що через місцеві бюджети перерозподіляється майже п'ята частина валового внутрішнього продукту країни [3,4, 6].

Бюджетним кодексом України визначена нова структура побудови місцевих бюджетів (рис. 1).

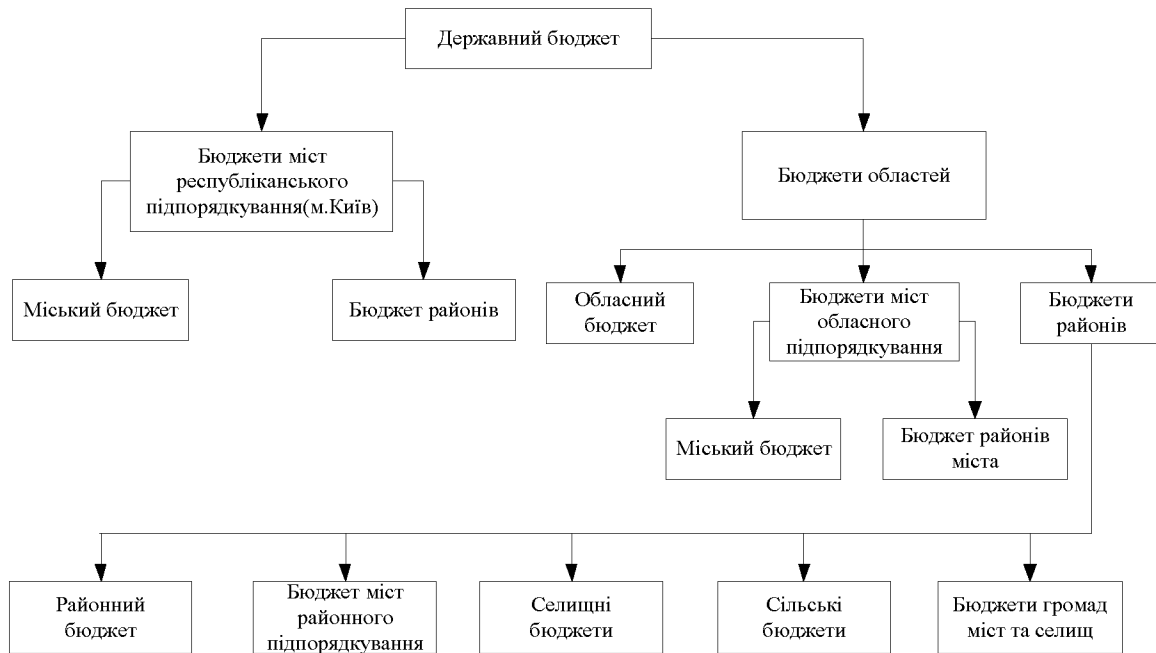

Рис.1. Структура місцевих бюджетів України[6]

Розглядаючи місцевий бюджет як економічну категорію, можна дати таке визначення: місцевий бюджет відображає систему економічних відносин, які складаються в суспільстві з приводу утворення децентралізованих фондів грошових коштів, їх розподілу та використання для надання суспільних благ на місцевому (локальному) рівні.

Основними функціями місцевих бюджетів є: формування грошових фондів для забезпечення діяльності місцевих органів влади та розподіл і використання грошових коштів між галузями економіки [6].

Як економічна категорія місцеві бюджети виконують такі основні функції: розподільчу, контрольну, регулюючу та стимулюючу (рис.2).

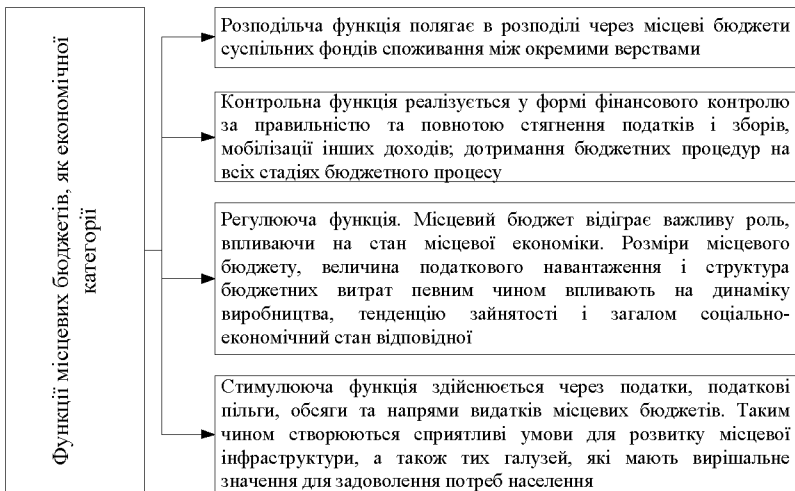

Рис.2. Функції місцевих бюджетів, як економічної категорії [7]

Розподільча функція полягає в розподілі через місцеві бюджети суспільних фондів споживання між окремими верствами населення. Об'єктом розподілу та перерозподілу є валовий внутрішній продукт (ВВП), вироблений на відповідній території, або переданий від інших органів управління у вигляді міжбюджетних трансфертів (прямих – дотацій, субвенцій, субсидій та непрямих – закріплених та регулюючих податків). З місцевих бюджетів фінансується розвиток галузей виробничої сфери, передусім, комунального господарства,

відбувається перерозподіл фінансових ресурсів між галузями економіки [7].

Важливою функцією місцевих бюджетів є контрольна, яка реалізується у формі фінансового контролю за правильністю та повнотою стягнення податків і зборів, мобілізації інших доходів; дотриманням бюджетних процедур на всіх стадіях бюджетного процесу. При здійсненні бюджетних видатків контролюється ефективність їх використання, а також цільове призначення витрат.

Місцевий бюджет відіграє важливу роль, впливаючи на стан місцевої економіки. Розміри місцевого бюджету, величина податкового навантаження і структура бюджетних витрат певним чином впливають на динаміку виробництва, тенденцію зайнятості і загалом соціально-економічний стан відповідної території.

Через податки, податкові пільги, обсяги та напрями видатків місцевих бюджетів здійснюється їх стимулююча функція. Таким чином створюються сприятливі умови для розвитку місцевої інфраструктури, а також тих галузей, які мають вирішальне значення для задоволення потреб населення.

Можливість органів місцевого самоврядування формувати місцеві бюджети визначає їх самостійність і, як результат, стимулює господарську діяльність в регіоні, дає можливість розвивати його інфраструктуру, розширювати економічний потенціал визначеної території та підвищувати рівень життя населення [3].

Місцеві бюджети займають не лише важливе місце у бюджетній системі, але й одне з центральних місць в економічній системі кожної держави, їх роль і значення безпосередньо зумовлені типом економічної системи, обраними цілями та пріоритетами суспільного розвитку (рис.3).

Особливе призначення місцевих бюджетів пов'язується з соціально-економічним розвитком. Із місцевих бюджетів фінансуються 60% видатків на соціально-культурні заходи, 20% охорону здоров'я, фізичну культуру і спорт, засоби масової інформації. Повністю утримуються об'єкти житлово-комунального господарства, а також державне управління. За кошти місцевих бюджетів проводяться видатки на заходи підвищення життєвого рівня населення, виплачуються допомоги окремим категоріям громадян тощо.

Постійно зростають видатки на освіту, охорону здоров'я, соціальний захист і соціальне забезпечення населення, утримання об'єктів культури, фізичної культури і спорту, засобів масової

інформації, земельних ресурсів, водне, лісове і рибне господарство, мисливство, благоустрій міст.

Рис.3. Роль і значення місцевих бюджетів у соціально-економічному розвитку територіально-адміністративної одиниці [7, 9, 10, 11]

За допомогою місцевих бюджетів реалізуються загальнодержавні програми, пов'язані з розвитком галузей народного господарства, здійснюється підтримка вітчизняних виробників, фінансуються заходи з підвищення життєвого рівня населення, створення нових робочих місць, з реабілітації та працевлаштування інвалідів, виплачуються допомоги незаконно депортованим особам, біженцям, реабілітованим. За кошти місцевих бюджетів проводяться превентивні, оздоровчі, спортивні та культурні заходи.

Місцеві бюджети займають важливе місце в економічній системі кожної держави, їх роль і значення безпосередньо зумовлені типом економічної системи, обраними цілями та пріоритетами суспільного розвитку [8].

Основними складовими багатопланової ролі місцевих бюджетів є те, що вони виступають:

- важливим чинником економічного розвитку і фінансової стабільності; інструментом макроекономічного регулювання;
- важелем здійснення перерозподільних процесів;
- фінансовою базою місцевого самоврядування; інструментом реалізації державної регіональної політики; планами формування і використання фінансових ресурсів територіальних утворень;
- основним важелем фінансового вирівнювання;
- головним джерелом фінансових ресурсів для утримання і розвитку місцевого господарства, вирішення місцевих проблем;
- з їх допомогою реалізуються перспективні цілі національного розвитку і загальнодержавних програм, проводиться фінансування державних видатків;
- місцевим бюджетам належить важлива роль у забезпеченні конституційних гарантів, вирішенні соціальних проблем, піднесення рівня добробуту населення.

Місцеві бюджети є важливим інструментом макроекономічного регулювання. Поряд з державним бюджетом, місцеві бюджети забезпечують процес розширеного відтворення. За допомогою певних важелів місцевими органами влади, відповідно до їх компетенції, забирається частина коштів у виробничих, інших структурах, населення у вигляді податків, зборів, платежів та акумулюється у місцевих бюджетах. З іншого боку, ресурси місцевих бюджетів спрямовуються на утримання установ соціально-культурної сфери та охорони здоров'я, підприємств житлово-комунального господарства, виплати соціальних допоміг, тобто

місцеві фінанси відіграють основну роль у забезпеченні потреби населення у соціальних послугах. Відбувається процес накопичення фінансових ресурсів місцевих бюджетів та їх розподілу і використання на різні сфери діяльності. Отже, в місцевих бюджетах зосереджуються не лише фінансові ресурси даного регіону. Місцеві органи влади та органи місцевого самоврядування можуть отримувати до місцевого бюджету відповідного рівня грошові засоби з бюджетів іншого рівня (державного або місцевих) або передавати грошові засоби даного бюджету до інших ланок бюджетної системи.

Місцеві бюджети розглядаються як організаційна форма мобілізації доходів і здійснення витрат місцевими органами самоврядування. Отже, місцеві бюджети – це балансові розрахунки, які відповідають вимогам складання балансів, тобто вони мають дохідну і витратну частини, принципи збалансування тощо [7].

На рис.4 наведена структура місцевого бюджету на прикладі бюджету міста Суми.

Схема бюджету міста Суми, яка відображена на рисунку 1.4 відображає доходну і витратну частину бюджету міста. Доходна і видаткова частини складаються з загального та спеціального фондів. Загальний фонд включає I-ий та II-ий кошик, який входить до бюджету. До доходної частини I-го та II-го кошика загального фонду входить податок з доходів фізичних осіб, державне мито, плата за землю, оренда комунального майна, плата за користування надрами та інше.

До видаткової частини загального фонду, яка включає I-ий та II-ий кошики, а саме: видатки I-го кошика використовуються на утримання державного апарату, освіту, охорону здоров'я, соціальний захист та соціальне забезпечення, культуру і мистецтво, спорт, а видатки II-го кошика використовуються на пожежну охорону, позашкільну освіту, транспорт і дорожнє господарство, експлуатацію дорожньої системи, місцевої програми з розвитку фізкультури та спорту, програми природоохоронних заходів та інші програми затверджені міськрадою.

Доходи спеціального фонду включають власні надходження бюджетних установ, єдиний податок, кошти від продажу комунального майна та інше. Щодо видатків спеціального фонду, то це витрати бюджету розвитку та витрати на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання доріг, програми природоохоронних заходів та інші програми.

Рис..4. Схема бюджету м. Суми [складено авторами на основі 6, 12]

Також спеціальний фонд включає в себе бюджет розвитку, доходи якого входять до спеціального фонду, а видатки використовуються на інвестиційну та інноваційну діяльність, фінансування капітальних вкладень, структурної перебудови комунального господарства.

Важливим є те, що між загальним та спеціальним фондами відбуваються міжбюджетні трансферти. До доходної частини відносяться кошти від органів державного управління та кошти, що надходять з інших бюджетів. Видаткова частина включає витрати на соціальні виплати, компенсація різниці в тарифах та пільги ЖКГ, дотація вирівнювання та інше.

На рис.5 представлена схема розподілу фінансових ресурсів місцевих бюджетів.

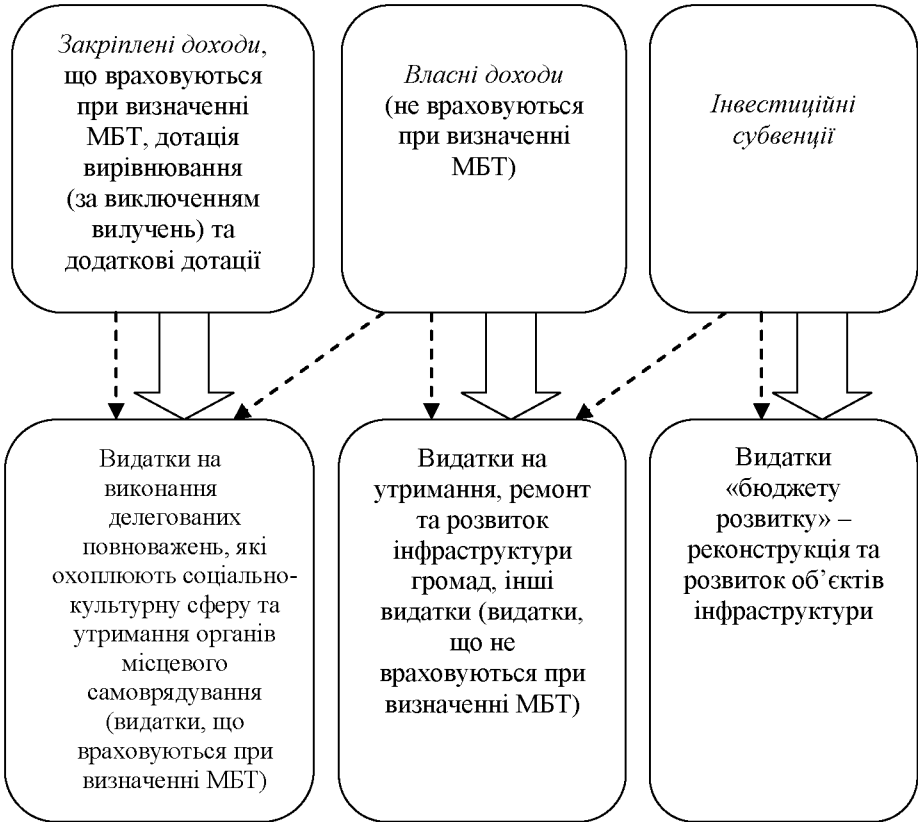

Рис.5. Схема розподілу фінансових ресурсів місцевих бюджетів за діючим Бюджетним кодексом [6, 7]

Широкими стрілками визначені напрямки фінансових потоків за логікою Бюджетного кодексу, пунктирними стрілками визначені реальні напрямки фінансових потоків місцевих бюджетів.

Схема розподілу фінансових ресурсів місцевих бюджетів за діючим Бюджетним кодексом на рисунку 1.5 включає в себе як доходи так і видаки за різними напрямками. До доходів входять закріплені та власні доходи, а також інвестиційні субвенції.

Закріплені та власні доходи використовуються на виконання делегованих повноважень, які охоплюють соціально-культурну сферу та утримання органів місцевого самоврядування (видатки, що враховуються при визначенні МБТ). Також власні доходи та інвестиційні субвенції використовуються на утримання, ремонт та розвиток інфраструктури громад, інші видатки (видатки, що не враховуються при визначенні МБТ). Але інвестиційні субвенції включають видатки «бюджету розвитку», а саме реконструкцію та розвиток об'єктів інфраструктури.

Отже, бюджетна політика у перспективі має бути направлена саме на забезпечення реальної самостійності місцевих бюджетів в наданні населенню суспільних благ і послуг, в підтримці стабільного і ефективного розвитку територіальних общин.

Список джерел

1. Козьменко, С.М. Оцінка впливу змін бюджетного законодавства на формування доходної частини бюджету міста / С.М. Козьменко, Є.О. Балацький, К.В. Багмет // Економіст. – 2011. – № 9. – С. 4-7.
2. Васильєва, Т.А. Напрями трансформації бюджетної політики в контексті забезпечення фінансової безпеки України / Т.А. Васильєва, О.О. Захаркін, Л.С. Захаркіна // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2018. – № 2 (14). – С. 7-12.
3. Балацький Є.О.. Бюджет міста у системі фінансів території [Текст] : монографія / Є. О. Балацький. - Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2011. - 302 с., 2011
4. Балацький, Є.О. Бюджетна децентралізація: ефективність реформи на місцевому рівні / Є.О. Балацький, С.М. Фролов // Экономика и управление : научно-практический журнал / Державний вищий навчальний заклад «Национальная академия природоохранного и курортного строительства». – Симферополь, 2011. – №. 4. – С. 97-103.
5. Федосов В.М. Бюджетна система: підручник [Електронний ресурс] / В.М. Федосов. – Режим доступу : <https://westudents.com.ua/glav1/13862-glosary-.html>

6. Бюджетний кодекс України Закон України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
7. Місцеві фінанси у схемах і таблицях: навч. посіб. ; за заг. ред. В. М. Федосова. – К. : КНЕУ, 2010. – 600 с.
8. Сьєрогін С.С. Місцеві бюджети як основна ланка місцевих фінансів України [Електронний ресурс] / С.С. Сьєрогін, Бесценна Ю.О.// Науковий потенціал сучасної економічної науки. Секція 6. Податкова система. Бюджетна система. Правові відносини в економічній системі, 2016. – Режим доступу: <http://www.economy-confer.com.ua/art/11/52/399/0/>
9. Лінтур І.В. Можливості оптимізації формування доходів місцевих бюджетів в умовах децентралізації [Електронний ресурс] / І.В. Лінтур // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Берез. (Вип.4). – С.853-855. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/4-2015/181.pdf>
10. Проць Н.В. Формування податкових надходжень місцевих бюджетів в контексті бюджетної децентралізації [Електронний ресурс] / Н.В. Проць // Фінансовий простір. – 2015. – № 1 (17). – С.221-227. Режим доступу: <http://fp.cibs.ck.ua/author/uk/370>
11. Фінансове право : підручник [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://pidru4niki.com/79300/pravo/finansove_pravo
12. Гончарова, М.Л. Науково-методичні аспекти моделювання оптимізації фінансових ризиків у бюджетній сфері / М.Л. Гончарова, С.А. Шпіцглюз // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економіка – 2015. – В. 13. – Ч. 1. – С.142-145.
13. Оніщенко, М.Л. Сучасний стан та проблеми інвестування в Україну / М.Л. Оніщенко, О.О. Дутченко // Управління стійким розвитком економіки: колективна монографія за ред. д.е.н., проф. Прохорової В.В.. – Х: Видавництво Іванченка І.С., 2018. – С. 128-136.
14. Регіональний менеджмент : конспект лекцій для студ. спец. «Адміністративний менеджмент» усіх форм навчання / А.Ю. Жулавський, О.О. Павленко, Ю.А. Опанасюк, І.О. Тимченко. – Суми: СумДУ, 2013. –114 с.
15. Бастейбл Ч.Ф. Общественные финансы / Под ред. канд. экон. наук С.П. Захарченкова [пер. с англ.]. – Х.: Виват, 2016. – 808 с.
16. Жулавський, А.Ю. Організаційно-фінансовий механізм врахування екологічного фактору при визначенні бюджетних витрат на регіональному рівні / А.Ю. Жулавський, Д.В. Мирошніченко // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції,

- присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. – Суми : СумДУ, 2014. – Т.2. – С. 343-345.
17. Пришва Н.Ю. Правові проблеми регулювання обов'язкових платежів : дис. докт. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Н.Ю. Пришва ; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – К., 2004. – 391 с.
  18. Про порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги щодо виконання кошторисів доходів і видатків бюджетних установ та організацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uapravo.com/hro/text.php?lan=ukr&id=1627&id_book=1627&id_parent=1627&id_vid_res=6
  19. Шаповал С.Л. Формування доходів бюджету в умовах трансформації економіки / С.Л. Шаповал // Економічний вісник університету Пер.-Хм. ДПУ ім. Г. Сковороди. – 2016. – № 29/2. – С. 591 – 595.
  20. Яценко Ю. О. Окремі аспекти впровадження програмно-цільового методу у бюджетний процес на рівні місцевих бюджетів / Ю. О. Яценко // Фінанси України. – 2013. – № 7 – С. 44 – 54.
- © Оніщенко М.Л., Дутченко О.О., 2020

4.2. Формування інвестиційного потенціалу регіону в умовах децентралізації

Сучасний розвиток регіональної економіки характеризується численними проблемами, пов'язаними з законодавчим, інвестиційним, інформаційним, інфраструктурним, організаційним, професійним забезпеченням. В цих умовах все гостріше постають питання пошуку та залучення значних фінансових ресурсів для їх вирішення. Вчені доходять висновку, що можливість подальшого поодинокого розвитку територіальних громад лише за рахунок внутрішніх резервів і залучення тимчасово вільних фінансових ресурсів в значній мірі вичерпані[1, с. 62-63]. Тому необхідним є удосконалення механізмів фінансування потреб регіонального розвитку та підвищення ефективності використання інвестиційного потенціалу територій.

Як відомо, найважливішим ресурсом всіх глибоких перетворень в господарському просторі країни та її регіонів виступає організація самого господарського простору. Тому джерелом ресурсів для його модернізації є організація

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**СУЧАСНІ РЕАЛІЇ
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
РЕГІОНІВ, ГАЛУЗЕЙ, ПІДПРИЄМСТВ, БІЗНЕСУ**

МОНОГРАФІЯ

Головні редактори:

Савчук Лариса Миколаївна, к.е.н., професор,
Бандоріна Лілія Миколаївна, к.е.н., доцент
Національна металургійна академія України

Відповідальна за випуск: Вишнякова І.В.,
к.е.н., доцент

Підписано до друку 01.12.2020 р. Формат 60x84 1/16.
Друк цифровий. Ум. друк. арк. 29,29.
Тираж 100 пр. Зам. № 131.

Видавництво «Пороги»,
49000, м. Дніпро, пр-кт Дмитра Яворницького, 60.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 7 від 21.02.2000.

ISBN 978-617-518-390-8
ISBN 978-617-518-391-5